

Co-funded by the
European Union

Інформаційний огляд №2

Грудень 2022

Ключові події у конкурентному праві ЄС

I

У березні 2022 року було досягнуто політичної згоди щодо тексту Регламенту про цифрові ринки (DMA, [Регламент \(ЄС\) 2022/1925 Європейського Парламенту та Ради від 14 вересня 2022 року про конкурентні та добросовісні ринки в цифровому секторі та внесення змін до Директив \(ЄС\) 2019/1937 та \(ЄС\) 2020/1828](#)). У вересні 2022 року DMA був офіційно прийнятий. Він набув чинності 1 листопада 2022 року і почне застосовуватися 2 травня 2023 року щодо визначення gatekeepers (гейткіперів); основні зобов'язання почнуть застосовуватися в березні 2024 року.

DMA, по суті, надає визначення так званих "гейткіперів", які охоплюють великі цифрові платформи, що діють як ворота між бізнес-користувачами та споживачами, надаючи їм значні повноваження діяти як приватні нормотворці та потенційно створюючи вузьке місце в цифровій економіці. У відповідь на ці занепокоєння DMA накладає низку зобов'язань на провайдерів послуг, зокрема забороняє певну поведінку. Це, зокрема, передбачає, що користувачі мають право відмовитися від підписки на основні послуги платформи на тих самих умовах, що й підписка, що "гейткіпери" повинні забезпечити інтероперабельність основних функцій своїх служб обміну миттєвими повідомленнями або що "гейткіперам" більше не дозволяється ставити власні продукти чи послуги вище, ніж продукти чи послуги інших (самопреференції). Якщо "гейткіпери" не дотримуються положень DMA, на них можуть бути накладені штрафи в розмірі до 10% від їхнього світового обороту, а за повторне порушення - до 20%.

II

Newsletter №2

Грудень 2022

Разом із з DMA у жовтні 2022 року був прийнятий Регламент про цифрові послуги (DSA, [Регламент \(ЄС\) 2022/2065 Європейського Парламенту і Ради від 19 жовтня 2022 року про єдиний ринок цифрових послуг та внесення змін до Директиви 2000/31/ЄС](#)), який набув чинності 16 листопада 2022 року. Хоча DSA менш пов'язаний із конкурентним правом, ніж DMA, він має на меті суттєво змінити цифровий ландшафт в ЄС. DSA встановлює чіткі обов'язки та відповідальність для постачальників посередницьких послуг, включаючи соціальні мережі, онлайн-ринки та дуже великі онлайн-платформи або пошукові системи. Положення DSA передбачають, що платформи-посередники повинні підтримувати підвищену прозорість і підзвітність щодо своєї ролі в поширенні незаконного або шкідливого контенту. Зокрема, вони повинні запобігати продажу нелегальних товарів або послуг, вживати заходів для реагування на розповсюдження протиправного контенту, поважати фундаментальні права або ж їм заборонено проводити певні форми таргетованої реклами.

III

Після дворічних дискусій 29 вересня 2022 року Європейська Комісія опублікувала свої [Настанови щодо застосування конкурентного права ЄС до колективних договорів, що стосуються умов праці самозайнятих осіб, які займаються індивідуальною трудовою діяльністю](#).

Настанови мають на меті розглянути зростаючі можливості для приватних осіб продавати свою працю як фрілансерів та самозайнятих осіб через онлайн-платформи та пов'язані з цим проблеми конкурентного права. Зростаюче значення таких практик може підірвати прийняті колективні договори. Профспілки виявили зацікавленість у поширенні колективних договорів на таких фрілансерів та самозайнятих осіб, які надають свої послуги через онлайн-платформи. Тепер Настанови застосовуються до цифрових платформ праці зокрема, а також до індивідуальної самозайнятості загалом. Вони враховують прецедентне право Суду ЄС та правові зміни в Європі, намагаючись знайти ретельний баланс між захистом самозайнятих осіб, з одного боку, та антиконкурентними колективними договорами, з іншого боку.

Настанови передбачають виняток з конкурентного законодавства для колективних договорів від імені трьох типів самозайнятих осіб, які перебувають у становищі, порівнянному з найманими працівниками, і ґрунтуються на рішенні у справі *Olbanі*. До цих трьох типів належать самозайняті особи (1), які є економічно залежними від своїх клієнтів, оскільки отримують значну частину свого доходу від одного клієнта, (2), які працюють пліч-о-пліч з працівниками контрагента, або (3), які використовують цифрові трудові платформи.

Для тих самозайнятих осіб, які не підпадають під жодну з цих категорій, Комісія передбачає необов'язкове зобов'язання (при цьому, юридична природа такого інструменту є доволі нечіткою) у двох випадках: (1) коли самозайнята особа стикається з силою покупця, або (2) коли укладення угоди дозволено законодавством ЄС або національним законодавством для досягнення соціальної мети. До всіх інших колективних договорів продовжує застосовуватися конкурентне законодавство.

IV

У листопаді 2022 року Європейська Комісія оприлюднила [проект оновленого Повідомлення про визначення ринку](#) та закликала зацікавлені сторони подавати свої коментарі. Комісія хоче включити власну практику прийняття рішень та нещодавню прецедентну практику Суду ЄС для вирішення проблем, що виникають у зв'язку з неціновими факторами конкуренції (такими як якість та інновації), еволюцією інноваційних та цифрових ринків, зокрема, багатосторонніх платформ, а також глобальним характером бізнес-транзакцій.